

TYÖNHAKU JA TYÖSKENTELY ISO-BRITANNIASSA

Yleistä

Asukkaita Isossa-Britanniassa on noin 62 miljoonaa (Eurostat, 2010), joista pääkaupungin Suur-Lontoon alueella n. 12 miljoonaa. Virallinen kieli on englantia, muita puhuttuja kieliä ovat kymri tai walesin kieli (Wales), skotin kieli (Skotlantia) sekä gaelin kieli (Skotlantia ja Pohjois-Irlanti). Valuutta on Englannin punta GBP (1 euro = 0,84 GBP heinäkuu 2010).

Työmarkkinat

Taloudellinen taantuma on synkistänyt Ison-Britannian työllisyyslukuja. Tammikuuhun 2011 mennessä työllisten määrä on laskenut 70,5 %:iin (01/2011, Office for National Statistics). Työttömyysaste on 7,6 % (Eurostat, huhtikuu 2011). Myös aloilla, joilla on perinteisesti ollut pulaa työntekijöistä, kuten hotelli- ja ravintola-alalla, on työpaikkojen määrä vähentynyt. Työtilanne kuitenkin vaihtelee alueittain ja kausittain. Matalapalkka-aloilla saattaa edelleen esiintyä pulaa työntekijöistä. Vuoden 2012 Olympialaisten ja Thames Gateway-rakennusprojektin uskotaan synnyttävän runsaasti työpaikkoja rakennusosalalle tulevina vuosina. Useimmiten suomalaisia työnhakijoita kiinnostaa Lontoon seutu, mutta sinne haluavien kannattaa muistaa alueen kalleus: esimerkiksi palvelualoilla palkkataso on alhainen suhteessa elinkustannuksiin.

Työnhaku

Työ- ja elinkeinotoimistoista käytetään nimityksiä Jobcentre Plus ja Jobcentre. Myös EURES -neuvoja löytyy joistakin toimistoista. Työhallinnon sivut työpaikkatiedostoihin löytyvät osoitteesta www.jobcentrepplus.gov.uk. Tietoja Ison-Britannian avoimista työpaikoista, työmarkkinoista ja työskentelyoloista löytyy myös EURES-portaalista: <http://eures.europa.eu> (Eläminen ja työskentely). Työpaikkailmoituksia kannattaa etsiä myös sanomalehdistä, joiden linkit löytyvät koostusti osoitteesta www.wrx.zen.co.uk/britnews.htm.

Yksityisillä työnvälitystoimistoilla on Isossa-Britanniassa merkittävä rooli. The Recruitment and Employment Confederation (REC) edustaa näitä toimistoja ja heiltä saa myös listan rekisteröityneistä toimistoista. REC:in sivut löytyvät osoitteesta www.rec.uk.com. Osoitteesta löytyvät myös jäsenyritykset yhteystietoineen.

Lupamenettelyt

EU/ETA-maan kansalaisilla on oltava voimassa oleva passi tai kuvallinen henkilöllisyystodistus. Passi on edelleen kätevin. EU/ETA-kansalaisilla on oikeus tulla Isoon-Britanniaan kuudeksi kuukaudeksi etsimään työtä. Rekisteröityminen poliisilla ei ole tarpeen eikä oleskeluluvan hankkiminen ole pakollista, mutta suotavaa silloin, kun oleskelu ylittää kuusi kuukautta. Oleskelulupaa haetaan Raja- ja maahanmuuttovirastosta www.homeoffice.gov.uk. Isolle-Britannialle kuuluvien saarten määräyksistä löytyy tietoa osoitteista www.gov.je Jersey saaret, www.gov.im Man-saari ja www.gov.gg/ccm/portal/ Guernseyn saari.

Verotus

Verotusasiat on hyvä selvittää perusteellisesti työnantajan kanssa, ennen kuin ottaa työn vastaan. Kannattaa myös selvittää asiat omassa verotoimistossa Suomessa ennen lähtöä. Lisätietoa: www.vero.fi (> vero-ohjeet > kv.tilanteet > työntekijät > ulkomaantyöskentelyn verotus). Britanniassa verokortin saa paikallisesta verotoimistosta (Inland Revenue Office), joiden osoitteet löytyvät osoitteesta www.hmrc.gov.uk.

Sosiaaliturva

EU-maista toiseen muuttavien sosiaaliturvaa koordinoi EY-asetus 883/2004. Asetuksen perusteella ratkaistaan, minkä maan sosiaaliturvan piiriin EU:n alueella liikkuva henkilö kuuluu. Pääsääntö on, että työntekijänä kuulut työskentelymaasi sosiaaliturvan piiriin.

Jollet työskentele, oikeutesi sosiaaliturvaan määräytyy asuinvaltiosi lainsäädännön mukaan. Työnhakijan kannattaa ottaa mukaan Kelasta haettava eurooppalainen sairaanhoitokortti, joka antaa oikeuden perusterveydenhuoltoon ennen työn löytymistä. Lisätietoa suomalaisen sosiaaliturvan siirrosta tai uuden maan järjestelmään liittymisestä sekä sairaanhoitokortin hakulomakkeen saa Kelasta www.kela.fi.

Verotusta ja sosiaaliturvamaksujen pidättämistä varten on hankittava sosiaaliturvatunnus (National Insurance eli NI number), jonka saa paikallisesta sosiaalitoimistosta (Social Security Office). Lisätietoja NI-numeron hankkimisesta www.dwp.gov.uk (Department for Work and Pensions).

Jos jäät työttömäksi Isossa-Britanniassa, sinun on heti syytä ilmoittautua Jobcentre Plus-toimistoon työnhakijaksi. Toimisto tutkii oikeutesi työttömyysturvaan. Jos työskentely Isossa-Britanniassa on kestänyt vähemmän aikaa kuin vaadittava työssäoloaika, otetaan huomioon Suomessa tehty työ. Tätä varten tarvitaan Suomesta U1-lomake, jonka saa Kelasta tai työttömyyskassasta.

Jos työnhakija siirtää suomalaisen työttömyyspäivärahasa Isoon-Britanniaan kolmen kuukauden työhaun ajaksi U2-lomakkeella, hänen tulee ilmoittautua paikallisessa työvoimatoimistossa seitsemän päivän kuluessa siitä, kun on lähtenyt Suomesta. Lisätietoja: www.tyj.fi (Työttömyysturva ja työ ulkomailla) ja www.kela.fi (> Maasta- ja maahanmuutto > Muutto ulkomaille > Etuuksien maksu > Työttömyysturva).

Asuminen

Vuokra-asunnon löytäminen varsinkin Suur-Lontoon alueelta ja muista isoista kaupungeista saattaa olla hyvin vaikeaa. Kannattaa aina kysyä, tarjoaako työnantaja asunnon tai voiko auttaa sen etsimisessä. Asuntoja voi etsiä mm. seuraavista osoitteista: vuokra- ja omistusasuntoja www.loot.com, www.houseladder.co.uk ja www.rightmove.co.uk sekä asunnonvälittäjien Internet-osoitteita, hintatasoa, eri asuntoalueita jne. www.finn-guild.org (> linkit).

Tutkintojen tunnustaminen

Tutkintojen ammatillisella tunnustamisella tarkoitetaan ulkomaisen koulutuksen tuoman ammatillisen kelpoisuuden ja pätevyyden tunnustamista. Lisätietoja saat Opetushallituksesta: www.oph.fi tai kansainvälisten ENIC (*European Network of National Information Centres on Academic Recognition and Mobility*)-NARIC-(*Network of National Academic Recognition Information Centres*) tiedonvaihtoverkoston nettisivuilta: www.enic-naric.net.

Muita linkkejä

www.citizensadvice.org.uk
www.information-britain.co.uk
www.statistics.gov.uk
www.tuc.org.uk
www.acas.org.uk
www.finpro.fi

Citizens Advice Bureau – neuvoja ongelmatilanteissa
Iso-Britannia tietoutta
Ison-Britannian tilastokeskus
Ammattijärjestöt ja -liitot
Neuvoja ongelmatilanteissa työnantajan kanssa
Maa- ja toimialatiedon alla tietoa Ison-Britannian taloudesta ja työllisyydestä suomeksi

Päivitetty 06/2011